

УДК 339.732.4:339.72.015

Костюченко В.М.

доктор економічних наук, доцент

Київського національного торговельно-економічного університету

АНАЛІЗ ВАЖЕЛІВ ВПЛИВУ МВФ НА ЕКОНОМІЧНИЙ СУВЕРЕНІТЕТ УКРАЇНИ

ANALYSIS OF THE IMF LEVERAGE ON THE UKRAINE ECONOMIC SOVEREIGNTY

АНОТАЦІЯ

У статті досліджено інструменти впливу Міжнародного валютного фонду на економічний суверенітет України. Розглянуто типи кредитів, надані Україні МВФ. Проаналізовано динаміку зовнішнього державного боргу, валового зовнішнього боргу і міжнародних резервів України за період надання кредитів. Обґрунтовано висновки щодо ефективності співпраці України з МВФ.

Ключові слова: Міжнародний валютний фонд, інструменти фінансування, зовнішній державний борг, валовий зовнішній борг, міжнародні резерви, економічний суверенітет.

АННОТАЦИЯ

В статье исследованы инструменты влияния Международного валютного фонда на экономический суверенитет Украины. Рассмотрены типы кредитов, предоставленные Украине МВФ. Проанализирована динамика внешнего государственного долга, валового внешнего долга и международных резервов Украины за период предоставления кредитов. Обоснованы выводы об эффективности сотрудничества Украины с МВФ.

Ключевые слова: Международный валютный фонд, инструменты финансирования, внешний государственный долг, валовой внешний долг, международные резервы, экономический суверенитет.

ANNOTATION

The influence tools of the International Monetary Fund on the Ukraine economic sovereignty are studied. The types of loans granted to Ukraine IMF are given in the article. The dynamics of external public debt, the gross external debt and the international reserves of Ukraine for the period of credit are analyzed. The conclusions about the effectiveness of cooperation between Ukraine and the IMF are given.

Keywords: International Monetary Fund, financing instruments, external state debt, gross external debt, international reserves, economic sovereignty.

Постановка проблеми. Суверенітет країни визначається як суверенітет, суб'єктом якого є нація і який передбачає її повновладдя на своїй території та реальні можливості вирішувати свою долю [1, с. 520]. Одним із чинників збереження суверенітету є ефективний фінансовий механізм країни, який спроможний забезпечити фінансовими ресурсами потреби економічного розвитку і суспільства загалом. Питання співробітництва України з міжнародними фінансовими установами, зокрема з МВФ, набувають особливого значення. Глибинна проблема української економіки полягає у тому, що її макроекономічна стабільність стала занадто чутливою до рішень зовнішніх фінансово-політичних гравців. Від намірів однієї організації виділити черговий транш фінансових ресурсів залежить доля країни, яка балансує на межі дефолту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання аналізу співпраці України з міжнародними фінансовими установами знайшли відображення у роботах таких українських учених, як О. Белорус, В. Будкін, І. Бураковський, В. Гець, І. Клименко, Л. Ларіонова, А. Пересада, Т. Циганкова та ін. Окремі питання історії створення та розвитку МВФ дослідили А.Я. Поповська, Л.В. Бабій, а Р. Антчак та М. Домбровський досліджували вплив діяльності МВФ на розвиток економік пострадянських країн у трансформаційний період.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Не применшуючи значимість існуючих результатів досліджень учених, необхідність подальшого дослідження використання інструментів МВФ обумовлена відсутністю позитивних змін у досягненні стабільного економічного зростання в Україні, а також тим, що залежність національної економіки від допомоги організацій-донорів на тлі неефективного використання ресурсів загрожує національному суверенітету.

Метою дослідження є аналіз міжнародних фінансових відносин України з МВФ та обґрунтування пропозицій щодо ефективного використання зовнішніх запозичень і зменшення їхнього негативного впливу на економічний суверенітет країни.

Виклад основного матеріалу дослідження. Міжнародний валютний фонд (МВФ, International Monetary Fund, IMF) – це міждержавна валютно-фінансова організація, яка має статус спеціалізованого закладу ООН, до її складу входять 188 країн. МВФ визнається сьогодні як головний наднаціональний орган регулювання міжнародних валютно-кредитних відносин, авторитетний центр міжнародного кредитування, координатор міждержавних кредитних потоків і гарант платоспроможності країн-кредиторів. Водночас МВФ відіграє важливу роль у реалізації рішень провідних держав Заходу, США і Японії. Він є ключовою ланкою системи регулювання світової економіки, міжнародної координації, узгодження національних макроекономічних політик.

Розвиток наднаціонального елемента знайшов прояв у закріпленні в статуті Фонду функцій, що мають елементи наднаціонального ха-

рактеру. Так, ст. VIII Статуту Фонду містить зобов'язання держав-членів не запроваджувати без згоди організації обмежень щодо платежів та переказів з поточних рахунків міжнародних організацій, не використовувати дискримінаційних валютних механізмів та множинності валютних курсів. Фонд здійснює суворий нагляд за валютною політикою держав-членів на багатосторонньому та односторонньому рівнях. Держави не вправі маніпулювати валютними курсами на шкоду міжнародній валютній системі, використовувати зміни валютного курсу в цілях невиправданого збагачення, вводити без згоди Фонду обмеження у поточних міжнародних операціях (ст. VIII Статуту МВФ). Держави зобов'язані надавати Фонду статистичні дані про стан економіки, допускати представників Фонду для вивчення економічного стану розвитку держави на місці (ст. XII) [2].

МВФ має значний вплив на фінансову та монетарну політику держав, оскільки має змогу впливати на грошову масу та відсоткові ставки, які водночас значною мірою визначають споживчий та інвестиційний попит держав. Основними важелями та напрямками впливу МВФ на монетарну та фінансову політику держав є видача кредитів, які допомагають країнам формувати міжнародні резерви, стабілізувати свої валюти, продовжувати оплачувати свій імпорт, відновити умови для міцного економічного

зростання. Фонд також надає експертну оцінку економіці країн-членів та регіональної і світової економіки, яку публікує двічі на рік. Фонд безкоштовно надає технічну допомогу країнам-членам у формі консультацій щодо фінансової, монетарної та курсової політики. Країни, які потрапили у фінансову скруту, можуть звернутися до МВФ за фінансовою допомогою для підтримки платіжного балансу. Для цього вони у співпраці з МВФ складають програму дій, і надання фінансової допомоги залежить від виконання цієї програми. Країни з невисоким рівнем доходів можуть отримати пільгові кредити.

Надаючи позики державам-членам, Фонд керується двома основними принципами. По-перше, усі члени мають доступ до загальних ресурсів Фонду. Держава-член, яка позичає кошти, повинна повернути їх одразу після розв'язання платіжної проблеми для того, щоб не обмежувати доступ інших членів МВФ. По-друге, до того як Фонд надасть будь-які кошти, позичальник повинен продемонструвати те, як він розв'язуватиме свої платіжні проблеми, оскільки йому потрібно повернути борг Фонду протягом певного періоду.

МВФ розробив різні кредитні інструменти, які були адаптовані для подолання конкретних ситуацій різних держав-членів. Основні інструменти фінансування МВФ представлені у таблиці 1.

Для кожної держави – члена МВФ встановлюється квота, у спеціальних правах запозичен-

Таблиця 1

Інструменти фінансування МВФ

Кредитний механізм (рік введення)	Мета	Умови	Поетапне здійснення покупок і моніторинг
Кредитні транші й механізм розширеного кредитування			
Домовленість про кредит «Стенд-бай» (1952 рік)	Середньострокова допомога країнам, що зазнають короткострокові проблеми фінансування платіжного балансу	Ухвалення політики, що забезпечує впевненість у тому, що труднощі фінансування платіжного балансу держави-члена будуть вирішені протягом розумного періоду часу	Квартальні покупки (фактичне надання коштів), обумовлені дотриманням критеріїв реалізації та інших умов
Механізм розширеного кредитування (ЕФФ) (1974 рік) (домовленість про розширене кредитування)	Більш довгострокова допомога для підтримки структурних реформ держав-членів з метою подолання труднощів платіжного балансу довгострокового характеру	Прийняття програми терміном дії до чотирьох років, що включає структурні перетворення, з щорічним докладним поданням заходів політики на наступні 12 місяців	Квартальні або піврічні покупки (фактичне надання коштів), обумовлені дотриманням критеріїв реалізації та інших умов
Гнучка кредитна лінія (ГКЛ) (2009 рік)	Гнучкий інструмент використання кредитних траншів для задоволення всіх потреб, пов'язаних з фінансуванням платіжного балансу, потенційних або фактичних	Дуже міцні перспективні макроекономічні детермінанти, основа економічної політики і демонстровані протягом певного часу позитивні результати	Затвержені суми доступні відразу і на весь період дії домовленості за умови завершення середньострокового огляду після закінчення одного року
Превентивна лінія для надання ліквідності (ПЛЛ) (2011 рік)	Інструмент для країн з надійними економічними детермінантами і обґрунтованою економічною політикою	Міцні основа економічної політики, зовнішньоекономічні позиції і наявність доступу до ринку, у тому числі стійкість фінансового сектора	Значний авансовий доступ за умови проведення оглядів кожні півроку (для ПЛЛ на один-два роки)
Спеціальні механізми			
Інструмент для прискореного фінансування (РФІ) (2011 рік)	Швидке надання фінансової допомоги усім державам-членам, що зазнають термінові потреби фінансування платіжного балансу	Зусилля з подолання труднощів платіжного балансу (можуть включати попередні заходи)	Прямі покупки без необхідності у повній програмі або оглядах

ня (СПЗ) та визначається сума квоти – внесок країни як члена МВФ. Величина квоти залежить від економічного розвитку країни і визначається Радою директорів МВФ. Квота визначає для країни-члена кількість голосів у МВФ, ліміти доступу до фінансових ресурсів та частку в розподілі СПЗ – одиниці обліку МВФ. Сума, яку країна може зайняти у МВФ, – відома як ліміт доступу, – міняється залежно від виду кредиту, але зазвичай вона є кратною квоті країни у МВФ. За виняткових обставин цей ліміт може бути перевищений. Домовленість про кредит «стенд-бай», гнучка кредитна лінія і механізм розширеного кредитування не мають заздалегідь встановленої верхньої межі доступу.

Окрім функції кредитування, МВФ виконує функції нагляду, технічної допомоги і допомагає країнам проводити обґрунтовану і відповідну умовам економічну політику.

Існує два основні аспекти нагляду МВФ: двосторонній нагляд, або оцінка політики кожної держави-члена і надання рекомендацій по заходах цієї політики, і багатобічний нагляд, або спостереження, за світовою економікою. Економісти МВФ ведуть постійний моніторинг економіки держав-членів. Вони відвідують держави-члени, зазвичай раз на рік, для обміну думками з їх урядами і центральними банками і вивчають, чи існують ризики для внутрішньої і глобальної стабільності, які можуть зажадати змін в економічній або фінансовій політиці країн. Обговорення зазвичай зосереджені на питаннях курсової, грошово-кредитної, податково-бюджетної і фінансової політики, а також принципово важливих для макроекономіки структурних реформ. Після повернення до штаб-квартири співробітники подають свою доповідь на розгляд Виконавчої ради. Думки членів Ради згодом повідомляються уряду країн, на чому завершується процес, відомий як консультації відповідно до Статті IV. Останніми роками нагляд стає все більш прозорим. Майже усі держави-члени у даний час погоджуються на публікацію прес-релізів, в яких приводиться резюме думок членів Виконавчої ради, і доповідей персоналу й аналітичних матеріалів, що до них додаються.

МВФ також здійснює моніторинг тенденцій у глобальній економіці і економіці регіонів, аналізує вторинні ефекти політики держав-членів, що впливають на світову економіку. Ключовими інструментами багатобічного нагляду служать його регулярні публікації: «Перспективи розвитку світової економіки», «Доповідь з питань глобальної фінансової стабільності» і «Бюджетний вісник» [3]. У публікації «Перспективи розвитку світової економіки» приводиться аналіз стану світової економіки, розглядаються найбільш актуальні питання, такі як поточні глобальні фінансові питання і економічний спад. У публікації «Доповідь з питань глобальної фінансової стабільності» приводяться останні оцінки глобальних фінансових ринків і перспектив, відмічаються дисбаланси і чинники уразливості,

які можуть створювати ризики для стабільності фінансового ринку. У «Бюджетному віснику» приводяться останні середньострокові прогнози у податково-бюджетній сфері і оцінки змін в області державних фінансів.

Технічна допомога МВФ полягає у сприянні державам-членам здійснення ними грошової, валютної політики, банківського нагляду, бюджетної і податкової політики, упорядкуванні статистики, у розробці фінансового й економічного законодавства. Технічна допомога здійснюється шляхом направлення місій МВФ у центральні банки і міністерства фінансів країни. Така допомога надається на прохання країни. Експерти місії працюють у країні зазвичай 2-3 роки.

Україна є повноправним членом МВФ з 3 вересня 1992 року, до якого вона приєдналася згідно із Законом України «Про вступ України до Міжнародного валютного фонду, Міжнародного банку реконструкції та розвитку, Міжнародної фінансової корпорації, Міжнародної асоціації розвитку та Багатостороннього агентства по гарантіях інвестицій» від 03.06.1992 № 2402-ХІІ. Квота України у Фонді станом на 31.08.2015 року складає 1 372,00 млн СПЗ (табл. 2). Основна частина квоти України була сплачена шляхом випуску безпроцентних боргових зобов'язань на користь МВФ, а решта зарахована на рахунки.

Таблиця 2
Фінансова позиція України в МВФ
станом на 31 серпня 2015 року [4]

Показник	Млн СПЗ	% Квота (Розміщення*)
Рахунок загальних ресурсів:		
Квота	1 372,00	100,00
Внесок у МВФ у валюті (частка участі)	9 322,72	679,50
Позиція резервного траншу	0,02	0,00
Департамент СПЗ:		
Чисте кумулятивне розміщення	1309,44	100,00*
Утримування	4,22	0,32*
Непогашені покупки і кредити:		
Резервні кредити «стенд-бай» (Stand-By Arrangements, SBA)	3 222,67	234,89
Механізм розширеного кредитування (Extended Arrangements, EFF)	4728,10	344,61

Україна активно співпрацює з МВФ, використовуючи його фінансові і технічні ресурси з метою досягнення макроекономічної стабілізації та створення необхідних передумов для проведення економічних реформ, що є запорукою суверенітету країни. Початковий етап співпраці України з Фондом включав консультації та технічну допомогу щодо створення власної грошово-кредитної системи (функції та структура Національного банку та інших фінансових установ, структу-

Таблиця 3

Кредитування МВФ станом на 31 серпня 2015 року [4]

Тип кредиту	Дата угоди	Дата закінчення або анулювання	Погоджена сума, тис. СПЗ	Виставлена сума, тис. СПЗ	Сума заборгованості, тис. СПЗ
Розширене кредитування	11.03.2015	10.03.2019	12348000	4728100	4728100
Кредити «стенд-бай»	30.04. 2014	10.03.2015	10976000	2972670	2972670
Кредити «стенд-бай»	28.07. 2010	27.12.2012	10000000	2250000	250 000
Кредити «стенд-бай»	05.11. 2008	28.07.2010	11000000	4000000	0
Кредити «стенд-бай»	29.03. 2004	28.03.2005	411600	0	0
Розширене кредитування	04.09. 1998	03.09.2002	1919950	1193000	0
Кредити «стенд-бай»	25.08.1997	24.08.1998	398920	181328	0
Кредити «стенд-бай»	10.05. 1996	23.02.1997	598200	598200	0
Кредити «стенд-бай»	07.04. 1995	06.04.1996	997300	538650	0
УСЬОГО	48649970	16461948	7950770		

ра валютного ринку, введення власної валюти, тощо). Співпраця України з МВФ на рівні реалізації спільних програм економічного розвитку в Україні розпочалася з жовтня 1994 року і триває дотепер. Таке співробітництво здійснювалось переважно в рамках реалізації 9 спільних програм – STF (системна трансформаційна позика), «Stand-By» (стабілізаційна позика), Механізм розширеного фінансування (позика на підтримку розвитку), попереджувальний «Stand-By». У рамках співробітництва з МВФ протягом 2008–2013 років Україна отримала 9 250 млн СПЗ (еквівалент 14 430 млн дол США). У квітні 2014 року Рада директорів МВФ ухвалила 24 місячну угоду «Stand-By» для України на суму 10976 млн СПЗ (800% від квоти країни) (табл. 3).

11 березня 2015 року було ухвалено чотирирічну угоду про розширене кредитування Україна на суму 12 348 млрд СПЗ (близько 17,5 млрд доларів США) у рамках механізму розширеного кредитування (EFF), щоб підтримати урядові економічні програми, яка спрямована поставити економіку на шлях відновлення, відновити зовнішню стійкість, зміцнити державні фінанси, підтримувати фінансову стабільність і підтримувати економічне зростання шляхом просування структурних та управлінських реформ, у той же час надавати захист найбільш вразливих галузей.

Виконавча рада Міжнародного валютного фонду (МВФ) 31.07.2015 року завершила перший огляд розширеного кредитування України за механізмом розширеного кредитування (EFF). Завершення даного огляду дозволить здійснити виплату в сумі 1182,1 млн СПЗ (близько 1,7 млрд доларів США), що призведе до загальних виплат за домовленістю до 4720000000 СПЗ (близько 6,68 млрд доларів США) [5].

Оскільки Україна повинна повернути взяті у 2010–2014 рр. кредити, то МВФ розробив програму 2015–2019 фінансових років, протягом яких Україна зобов'язана їх повернути (табл. 4).

Запозичення у МВФ дозволяє скористатися найбільш пільговими умовами кредитування і м'якою позицією щодо пролонгації та реструктуризації зобов'язань. Проте мають місце певні проблеми у сфері співробітництва України та

МВФ, які пов'язані з питанням неефективного використання коштів, залучених від МВФ. Фінансова допомога від МВФ спрямовувалася на покриття численних зовнішніх боргів України, замість того, щоб використати ці кошти, як ресурс для втілення в життя певної економічно вигідної довгострокової програми (табл. 5, 6).

Таблиця 4

Прострочені зобов'язання та заплановані платежі Фонду*, млн СПЗ [4]

Показник	2015	2016	2017	2018	2019
Основна сума боргу	250,00	-	628,83	1486,34	1153,00
Відсоток	39,86	153,85	151,25	132,34	83,68
Разом	289,86	153,85	780,08	1618,67	1236,68

*Коли член має прострочені фінансові зобов'язання видані протягом більше трьох місяців, сума такої заборгованості показана у цьому розділі.

22 вересня 2015 року Кабінет міністрів України оголосив про початок процесу реструктуризації державного боргу, який має бути завершений до 1 грудня 2015 року. У зв'язку з цим уряд призупинив виплати з погашення та обслуговування заборгованості. МВФ прийняв пропозиції України щодо реструктуризації державного і гарантованого державою боргу та його часткового списання.

Висновки. Міжнародний валютний фонд як наднаціональний орган регулювання міжнародних валютно-кредитних відносин має суттєві важелі впливу на економічний суверенітет України. Через інструменти кредитування він має значний вплив на фіскальну та монетарну політику держави (видаючи кредити, які допомагають країні формувати міжнародні резерви, стабілізувати національну валюту, продовжувати оплачувати імпорт, відновити умови для міцного економічного зростання). Відповідно до Статуту, МВФ виконує функції нагляду, технічної допомоги і допомагає Україні проводити обґрунтовану і відповідну умовам економічну політику, спрямовану на проведення економічних та соціальних реформ.

Тривалий час ефективному співробітництву України та МВФ перешкоджало невиконання вимог МВФ у сфері економічних та соціальних реформ. Сьогодні визначальним аспектом впливу на відносини стає дотримання Україною демократичних принципів, що активно декларуються світовою спільнотою.

Продовження співпраці України з Міжнародним валютним фондом може принести користь економіці країни з позиції посилення її суверенітету, але при цьому присутні й деякі ризики. Україна має нераціонально побудовану економіку: при наявності ресурсів недостатньо у підприємств належного обладнання, технологій і розроблених програм для їх раціонального використання. Основним напрямом відносин МВФ і України, у першу чергу, має бути надання технічної допомоги і консультацій, і лише після – розроблення відповідної програми фінансування цієї розробки. Звичайно, що отримані кредити дещо стабілізують платіжний баланс країни, однак ці позитивні тенденції мають і свою негативну сторону – зменшилися реальні доходи населення. Крім того, отриманий стабілізаційний кредит ще не виплачений, а Україна вже потребує нового кредиту. У свою чергу, використання отриманих стабілізаційних кредитів потребують від уряду країни обґрунтованої програми управлінських дій виходячи з потреб розвитку суспільства.

Продовження співпраці з МВФ має стати гарантією проведення структурних реформ в українській економіці. До позитивних сторін співпраці з МВФ у контексті забезпечення економічного суверенітету України варто віднести такі: зни-

ження інфляції, зменшення ризиків у банківському секторі, стабілізація і підтримка валютного курсу, внутрішня і зовнішня стабільність, підтримка національної валюти на певному стабільному рівні, покриття дефіциту бюджету. Разом із тим співпраця з МВФ означає можливість появи негативних сторін, зокрема кошти від МВФ можуть бути витрачені не на структурні реформи, а збільшення державного боргу, у свою чергу, може призвести до нездатності уряду його обслуговування і загрози дефолту.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т. 3 / Редкол.: С.В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр «Академія», 2002. – С. 952.
2. Круглик С., Єременко О. Міжнародний валютний фонд перед новими викликами // Вісник Національного банку України. – 2008. – № 3. – С. 8-10.
3. Івлева І.В. Роль Міжнародного валютного фонду в макроекономічній стабілізації Європейських транзитивних країн: автореф. дис. ... на здобуття наук, ступеня канд. екон. наук: спец. 08.05.01 «Світове господарство і міжнародні економічні відносини» / І.В. Івлева. – К., 2004. – 19 с.
4. Міжнародний валютний фонд [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.imf.org/external/np/fin/tad/exfin2.asp?memberkey1=993&date1Key=2015-08-31>.
5. Press Release No. 15/364 July 31, 2015. IMF Executive Board Completes First Review of Ukraine's EFF and Approves US\$1.7 Billion Disbursement [Electronic resource]. – Access mode: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/scr/2015/cr15218.pdf>.
6. Фінансовий портал Мінфіну [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://index.minfin.com.ua/index/debtgov/>.

Таблиця 5

Динаміка зовнішнього державного боргу та валового зовнішнього боргу України з 2010 по 2015 рр. [6]

Дата	Зовнішній державний борг			Валовий зовнішній борг			Коефіцієнт (держборг/ВВП), %
	млн дол. США	темп		млн дол. США	темп		
		зростання	приросту		зростання	приросту	
01.01.2010	26518,7	–	–	103396,0	–	–	25.6%
01.01.2011	34759,6	+8240.9	+31.1%	117343,0	+13947.0	+13.5%	29.6%
01.01.2012	37474,5	+2714.9	+7.8%	126236,0	+8893.0	+7.6%	29.7%
01.01.2013	38658,8	+1184.3	+3.2%	135065,0	+8829.0	+7.0%	28.6%
01.01.2014	37536,0	-1122.8	-2.9%	142079,0	+7014.0	+5.2%	26.4%
01.01.2015	38792,2	+1256.2	+3.3%	126307,0	-15772.0	-11.1%	30.7%
01.04.2015	42589,4	+3797.1	+9.8%	125967,0	-340.0	-0.3%	33.8%

Таблиця 6

Динаміка зовнішнього державного боргу та міжнародних резервів України з 2010 по 2015 рр. [6]

Дата	Зовнішній державний борг			Золотовалютні резерви			Коефіцієнт (ЗВР/держборг)
	млн дол. США	темп		млн дол. США	темп		
		зростання	приросту		зростання	приросту	
01.01.2010	26518,7	–	–	26505,0	–	–	99.9%
01.01.2011	34759,6	+8240.9	+31.1%	34576,0	+8071.0	+30.5%	99.5%
01.01.2012	37474,5	+2714.9	+7.8%	31794,6	-2781.4	-8.0%	84.8%
01.01.2013	38658,8	+1184.3	+3.2%	24546,2	-7248.4	-22.8%	63.5%
01.01.2014	37536,0	-1122.8	-2.9%	20415,7	-4130.5	-16.8%	54.4%
01.01.2015	38792,2	+1256.2	+3.3%	7533,3	-12882.4	-63.1%	19.4%
01.07.2015	43760,9	+4968.7	+12.8%	10263,7	+2730.4	+36.2%	23.5%